

recenze

Nykl, L.

CARL RANSOM ROGERS A JEHO TEORIE (PŘÍSTUP ZAMĚŘENÝ NA ČLOVĚKA)

Praha, Grada Publishing 2012

Autorem recenzované publikace je německy a česky píšící rakouský psycholog a psychoterapeut, jehož vztah k českým zemím je osobní a blízký. Ladislav Nykl mj. ve Vídni studoval ekonomiku, v Praze pak na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy úspěšně obhájil v rámci postgraduálního studia psychologie vědeckou práci na téma rogersovského přístupu

a získal tituly Ph.D. a PhDr. Zmíněný přístup je mu vlastní a lze říci, že je spojen s jeho osobním i profesionálním životem. Tato oddanost se projevuje i ve zpracování témat, kde teoretické pasáže prokládá úvahami a příklady z poradenství, psychoterapie i z běžného, všedního života. Úvodem lze ještě dodat, že se jedná o zkušeného autora, vydávajícího ve Vídni česko-německý společenskovední časopis a ročenku pod názvem Virya.

Cílem práce je přiblížit čtenářům rogersovský přístup, nazývaný také přístupem zaměřeným na člověka, přičemž druhý název autor upřednostňuje, a zároveň upozornit na jeho možné užití v každodenní komunikaci a v běžném životě. Jednou větou vyjádřeno: Jsme-li v interakci s druhým empatictí, současně jej bezvýhradně akceptujeme a jsme ve svém projevu kongruentní (autentictí, ryzí), navozujeme v druhém příznivé duševní procesy a startujeme změny ve směru jeho osobnostního rozvoje včetně duševního zdraví. Americký psycholog Carl R. Rogers (1902–1987) považoval triádu empatie – akceptace – kongruence (autenticita) za proměnné, jež tvoří nezbytné a dostačující podmínky facilitující osobnostní růst a rozvoj lidského jedince (vnitřní soulad, sebeřízení, nezávislost, stabilita apod.). Domníval se (a autor knihy s ním), že se jedná o poznání univerzálně platné, tedy objektivní a spolehlivé, uplatňující se zejména v psychoterapii, poradenství, v pedagogice a vlastně ve všech případech, kdy se lidé dostávají vzájemně do blízkých meziosobních vztahů, včetně vztahů privátních.

Ladislav Nykl knihu člení do patnácti kapitol a příloh (v přílohách nalezneme definice některých pojmů samotným Carl R. Rogersem a s nimi související autorovy úvahy). Závěrem celé práce je uveden seznam použité literatury a videí s Carl R. Rogersem v němčině, celou knihu pak uzavírá věcný a jmenný rejstřík.

Publikace obsahuje tyto kapitoly:

1. Úvod – člověk si začal uvědomovat. Počátky psychoterapie, definice přístupu zaměřeného na člověka, podmínky růstu osobnosti ad.

2. Carl Rogers. Životopis C. Rogerse, vývoj směru – od nedirektivního poradenství až po diferencovaně integrační období ad.

3. Charakteristiky přístupu zaměřeného na člověka. Obraz člověka, vztah směřující k růstu osobnosti (akceptace, empatie, opravdovost, vzájemnost – koaktualizace), konflikt ad.

4. Teorie psychoterapie. Podmínky terapeutického procesu – inkongruence, terapeutický vztah, zůstat sám sebou, proces změn v terapii, psychosomatické a somatické změny, stupně vývoje osobnosti v terapeutickém procesu ad.

5. Direktivně – nedirektivně. Aktivní naslouchání, situativní jednání, vrchol emocionálního zážitku, porovnání direktivity a nedirektivity ad.

6. Self. Aktualizační tendence, funkce self, self aktualizace, pluralistická koncepce self a práce na hranicích vědomí ad.

7. Teorie osobnosti a chování. Měnící se svět zkušeností, reakce organismu jako organizovaného celku, vnitřní vztahový rámec jedince, psychická maladjustace, psychické přizpůsobení ad.

8. Etiopatogeneze psychických poruch a otázka diagnózy. Teorie inkongruence promítnutá do teorie Lva S. Vygotského, otázka psychologické diagnostiky, psychoterapie a diagnostika ad.

9. Psychoterapie a psychiatrie. Psychoterapie při těžkých poruchách, preterapeutický kontakt ad.

10. Stát se terapeutem a sociálním pracovníkem. Přístupnost vlastním pocitům a hodnotám, výcvik, účast na skupinových procesech, potenciál osobnostního růstu ad.

11. Encounterové skupiny. Proces v encounterové skupině, kritika encounterových skupin, konflikt ve skupině, zpětné vazby ze skupin, průběh jedné skupiny s mladistvými ad.

12. Vztahy a podmínky v rodině. Podmínky pro zlepšení vztahu, výsledek zlepšujícího se vztahu, příklady vlivu negativního přístupu ad.

13. Proces růstu osobnosti v rané ontogenezi. Nezkreslené vnímání organismu, rozumění sobě ve stále vyšší a komplexní formě, proces konstruktivního růstu, potřeba vztahu a pozitivního přijetí ad.

14. Výzkum. Novější výzkumy v psychoterapii, kontext výzkumu, terapeutická aliance, teoretická základna terapeutické školy, terapeutický proces, empatické a intuitivní pochopení, ad.

15. Rozšířený pojem empatie – empatické porozumění. Edukace empatie, psychický růst, organismická zkušenost, empatické porozumění jako schopnost, ale i postoj, ad.

Hlavní přínos recenzované knihy vidím v tom, že jsme nekomplikovaným způsobem seznamování se základy te-

orie psychoterapie a meziosobních vztahů významného amerického psychologa minulého století Carl. R. Rogerse. Jeho myšlenky a poznatky jsou čtenáři zprostředkovány osobní formou, místy jde až o vyznání, opírající se o autorovu pracovní i soukromou životní zkušenost. Ladislav Nykl nám základní pojmy a teze objasňuje tak, jak je sám postupně chápal a nakonec pochopil, čímž čtenáře nutí k jejich spolupromyšlení. Nestylizuje se do role vědouce autority, nýbrž toho, kdo Rogersovy myšlenky a názory upřímně nabízí jako něco velmi cenného, a to i ze celospolečenského hlediska.

Při kritickém pohledu na publikaci nelze nevidět, že rozsahy jednotlivých kapitol jsou značně nevyvážené, někde chybí členění do podkapitol a zdá se, že si redakce příliš starostí nedělala ani s terminologickou a jazykovou korekturou. Pevnější redaktorskou ruku a péči zde jednoznačně postrádám.

Přes naznačené nedostatky lze recenzovanou knížku rakouského autora naší odborné veřejnosti doporučit, a to zejména proto, že skýtá poučení o důležitém směru humanistické psychologie a psychoterapie. Lékaři a psychologové v klinické praxi zde mohou najít inspiraci, zvláště pokud jde o jejich komunikaci s pacienty a klienty i povzbuzení pro jejich ne vždy snadnou práci s nemocnými a příbuznými pacientů.

prof. PhDr. Jan Vymětal

NEUROPSYCHIATRICKÉ FÓRUM

ve spolupráci s

European Society for Trauma and Dissociation

si Vás dovoluje pozvat na

MEZINÁRODNÍ SYMPÓZIUM

Complex Trauma, Dissociation and Functional Disorders, 18. 4. 2013

III. KONFERENCI NPF

19.–20. 4. 2013

Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, Praha 1

SYNDROM
СИНДРОМ
VYHOŘENÍ
ВЫХОЖЕНІ

ROZTROUŠENÁ
РОЗТРОУШЕНА
SKLEROZA
СКЛЕРОЗА

NOVÁ ANTIPSYCHOTIKA
А ANTIDEPRESIVA
А АНТИДЕПРЕСИВА

EPILEPSIE
ЕПІЛЕПСІЕ

DISOCIATIVNÍ PORUCHY
ДИСОЦІАТИВНІ ПОРУХИ

DELIRIUM
ДЕЛІРІУМ

KOGNITIVNÍ
КОГНІТИВНІ
PORUCHY
ПОРУХИ

CÉVNÍ MOZKOVÉ
ЦЕВНІ МОЗКОВЕ
PŘÍHODY
ПРІХОДИ

NPF – nemoci mozku pod jednou střechou

www.npforum.cz

Záštita

